

N:o 105.

Af herr **H. Andersson** i Vestra Nöbbelöf, *angående stämpelfrihet för obligationer, utfärdade af Sveriges allmänna hypoteksbank.*

När vid 1860 års riksdag Rikets Ständer beslöto inrättandet af Sveriges allmänna hypoteksbank, skedde det under godkännande af 1858 års finanskomités uttalande, att detta var en angelägenhet, hvilken nära rörde det allmänna bästa, synnerligen i ett land, der jordbruket intager ett så framstående rum i jemförelse med andra näringar som i Sverige. Det var denna uppfattning af hypoteksbankens betydelse för det allmänna, som föranledde Rikets Ständer att bevilja banken privilegium på att utgifva obligationer, i hvilka för upplåningen säkerhet i jordegendom på landet utlofvas, och att lemna banken en grundfond på åtta millioner riksdaler i statens obligationer. Och denna uppfattning har Riksdagen ytterligare häfdat, icke minst genom att öka den af staten till hypoteksbanken gifna grundfonden från åtta till trettio millioner kronor. Men om ock sålunda, på grund af förhållandena inom vårt land, ernåendet af en billig jordbrukskredit erkänts vara ett statsändamål, och staten härför gjort afsevärda uppoffringar, så har likväl genom en annan åtgärd målets uppnående försvårats. När genom stämpelförordningen af år 1894 obligationer belades med en stämpel af tre tiondedels procent, stadgades stämpelfrihet för statens, men icke för allmänna hypoteksbankens obligationer. Derigenom har staten kommit att af de förmåner, som gifvits med den en handen, taga igen en del med den andra.

Hypoteksbankens utelöpande obligationer uppgå till inemot 300

millioner kronor, och stämpelafgiften å dem skulle således representera ett belopp af ej mindre än omkring 900,000 kronor, med hvilket stämpelskattebelopp våra jordbrukares lån i hypoteksbanken belastas för hvarje gång, en konvertering af obligationerna kan försiggå. Och konverteringar synas i framtiden oftare komma att ega rum än hittills. Jag åberopar i detta afseende dels 1889 års komité för utredning af vissa frågor rörande jordbruksfastighetskrediten, i hvars betänkande det heter:

»För att undvika mera betydliga kapitalrabatter genom att så noga som möjligt lämpa räntan å hypoteksbankens förbindelser efter den vid tidpunkten för lånets uppläggande allmänt gällande effektiva räntan å värdepapper af med dem jemförlig beskaffenhet torde man icke böra draga i betänkande att bestämma den föreskrifna räntan, om så erfordras, i tiondedels procent»,

dels hypoteksbankskomiterade af 1896, hvilka yttra:

»Då, som ofvan berörts, mycket beror på möjligheten att, der tillfälle kan erbjuda sig förvandla de inkonvertibla lånen till konvertibla, då numera obligationer ej få utgifvas utan förbehåll om uppsägningsrätt inom högst tio år, hvadan konverteringar ofta måste förekomma — — —»

Nu har visserligen hypoteksbanken olyckligtvis utfärdat betydliga belopp icke konvertibla obligationer, och det är en svår, men ytterst angelägen uppgift att, i den mån sådant är möjligt, förvandla dessa till konvertibla. Men vid de successiva utbyten eller andra åtgärder, som kunna tänkas föra till detta mål, verkar stämpelafgiften som en i hög grad hindrande och hämmande belastning, alldenstund man för att åstadkomma utbytet i regeln måste göra den, matematiskt taget, största möjliga uppoffring.

Inom Riksdagen har vid flera tillfällen framställts förslag om vidtgående åtgärder för att förbättra våra jordbrukskreditförhållanden, och man har, till och med härför, velat kräfvat statens ytterligare mellankomst och dess fullständiga garanti för hypotekslånen. Om än detta måste anses vara för mycket begärdt, synes man mig böra medgifva blygsamheten i den begäran, att staten, som genom upprättandet af en centralbank velat förskaffa jordbruket god och billig kredit, ej belastar denna banks operationer med en stämpelafgift, hvilken återfaller på den låntagande jordbrukaren, men hvilken icke drabbar honom, om han söker sitt lån hos enskilda kassor eller personer. Genom stämpelafgiften motverkas det ändamål, som staten genom inrättandet af hypoteksbanken afsett.

På grund af det nu anförda får jag hemställa,

att Sveriges allmänna hypoteksbank befrias från skyldighet att stämpelbelägga de obligationer, som af banken utfärdas.

Stockholm 25 januari 1899.

Hans Andersson.

Häri instämma:

Alfred Kihlberg.

P. Pehrson
i Törneryd.

Carl Persson.

Oscar Larsson.
